

**Drugo privremeno izvješće o provedenom postupku prethodnog vrednovanja
Strategije razvoja urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027.**

Veljača 2023.

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Korištena metodologija	3
3. Ocjena razvojnih potreba i potencijala	4
4. Vizija	4
5. Posebni ciljevi i mjere.....	5
6. Pokazatelji ishoda.....	6
7. Strateški projekti.....	7
8. Akcijski plan i komunikacijska strategija.....	8
9. Zaključak	9

1. Uvod

Sukladno Planu vrednovanja SRUP-a Vinkovci, za razdoblje 2021.-2027., drugo privremeno izvješće odnosi se na prethodnu ocjenu razvojnih potreba i potencijala koji odražavaju društveno-ekonomsku situaciju i ekološke aspekte, ali pokazuju i relevantne informacije strateškog i provedbenog okvira, podrazumijevajući pritom ocjenu srednjoročne vizije, posebnih ciljeva i mjera te pokazatelja ishoda.

Također, odnosi se na ocjenu usklađenosti SRUP-a Vinkovci s EU strateškim dokumentima i Nacionalnom razvojnom strategijom, kao i ocjenu odabira strateških projekata te procjenu kvalitete postupaka provedbe i provedbenih dokumenata – Akcijskog plana i Komunikacijske strategije, a ujedno sadrži i preporuke za poboljšanje navedenih dokumenta.

Vrednovanje tijekom izrade usmjereno je prvenstveno na analizu snaga, slabosti i razvojnog potencijala te pruža relevantnim dionicima prethodnu prosudbu o tome jesu li posebni ciljevi i mjere ispravno utvrđeni, postoji li vidljiva koherentnost u odnosu na nadređene strategije, politike i smjernice, jesu li očekivani učinci realni i sl.

2. KORIŠTENA METODOLOGIJA

Predmet ovog dokumenta je prethodno vrednovanje Strategije razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027.

Za potrebe drugog privremenog izvješća analizirani su sljedeći dokumenti:

1. Strategija razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027. (konačni nacrt)
2. Akcijski plan
3. Komunikacijska strategija i komunikacijski akcijski plan SRUP-a Vinkovci za razdoblje 2021.-2027.

Evaluacijsko izvješće o zaprimljenim dokumentima izrađeno je primjenjujući obvezne kriterije vrednovanja koji su relevantni u fazi izrade dokumenta:

- važnost (relevantnost) – provjerava se jesu li ciljevi i prioriteti planskog dokumenta utemeljeni na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno do koje mjere su ciljevi programa opravdani u odnosu na potrebe
- usklađenost (koherentnost) – uključuje unutarnju i vanjsku usklađenost planskog dokumenta, odnosno logiku strategije; utvrđuje se jesu li odabrani prioriteti i mjere komplementarni i povezani; je li planski dokument u skladu s relevantnim nacionalnim odnosno regionalnim strategijama/dokumentima (ovisno o planskom dokumentu). Vanjska usklađenost podrazumijeva usklađenost između ciljeva planskog dokumenata s ciljevima drugih javnih intervencija koje su s njim povezane. Unutarnja usklađenost podrazumijeva usklađenost ciljeva planskog dokumenta. Unutarnja povezanost implicira

da postoji hijerarhija ciljeva, s time da hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva

Također, prilikom vrednovanja uzeti su u obzir i neobvezni tj. dodatni kriteriji: dosljednost, komplementarnost, održivost, jednakost i prihvatljivost.

3. OCJENA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA

Nositelj izrade SRUP-a Vinkovci 2021. – 2027. podijelio je poglavlje Razvojne potrebe i potencijali po makro područjima razrađenim u analizi stanja: društvo, gospodarstvo i urbano okruženje. U uvodnom dijelu uzeti su u obzir i globalni trendovi koji imaju učinak i na lokalne zajednice, a koji mogu pridonijeti u usmjeravanju razvoja. Za svako od analiziranih makro područja napravljen je sažetak zaključaka analize stanja u smislu glavnih obilježja iz kojih su izvedene razvojne potrebe i problemi. Također, za svako od analiziranih područja uvrštena je SWOT analiza, a nakon što je svako od područja razrađeno pojedinačno u strategiju su uvršteni zaključci SWOT analize.

Preporuka: Uvodni dio poglavlja 5 Razvojne potrebe i potencijali“ potrebno je povezati s ostatkom poglavlja. Nositelj izrade navodi da „...globalni trendovi najčešće nisu lako uočljivi i prepoznatljivi na nižim razinama, njihov se utjecaj projicira i na hrvatsko društvo i ekonomiju, najčešće kroz javne (EU i nacionalne) politike pa tako oni u lokalnom okruženju dobivaju svoje specifične pojavne oblike...“ Međutim, nema daljnje razrade niti poveznice s obilježjima i definiranim problemima i potrebama analiziranih makro sektora.

U ovom dijelu dokumenta stavljen je naglasak na S.W.O.T. analizu kao alat, dok je intencija da se rezultati i zaključci analize stanja uvrste u završni dokument. Analiza stanja i S.W.O.T. analiza su prilog Strategije pa stoga nije potrebno detaljno pojašnjavati korištenu metodu analize. Sugeriramo da se razvojne potrebe i potencijali jasnije definiraju i budu utemeljeni na analizi stanja i SWOT analizi.

Nositelj Izrade je jasno podijelio poglavlje po makro sektorima, no glavna su obilježja nabrajana uz izostanak konkretnih zaključaka vezanih za razvojne potencijale. Naime, zaključci se odnose na utvrđivanje problema i razvojnih potrebe, dok potencijali nisu navedeni odnosno uvršteni u dokument.

Predlažemo da se zadrži struktura po makro sektorima te utvrđena glavna obilježja za svaki od sektora. Također predlažemo da se za svaki od makro sektora na temelju zaključaka analize stanja i S.W.O.T. analize definiraju razvojne potrebe i razvojni potencijali.

4. VIZIJA

Kako je definirano Smjernicama za izradu strategije razvoja urbanih područja, cilj izrade strategije je definiranje zajedničkih smjerova razvoja urbanoga područja, predlaganje zajedničkih pravaca djelovanja, olakšavanje provedbe zajedničkih projekata – drugim riječima razvoj

„zajedničke strateške vizije“ koja nadilazi administrativne granice i stvara sinergije koje koriste urbanom području u cjelini.

Dokumentom „Strategija razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027. (konačni nacrt)“ definirana je sljedeća srednjoročna vizija razvoja za UPVK:

Vizija urbanog područja Vinkovci jest da bude središte kvalitetnog urbanog života koji sažima tradicionalni slavonski duh i kulturno nasljeđe, poljoprivredno i prirodno bogatstvo te poticajno i dinamično gospodarsko okruženje.

Strategija razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027. ima jasno definiranu i sveobuhvatnu viziju koja uključuje sve pojedine jedinice lokalne samouprave u obuhvatu UPVK.

U skladu sa Smjernicama, definirana vizija predstavlja jasnu i fokusiranu predodžbu željene promjene za UPVK, općenito je formulirana, integrirajući i uvažavajući potrebe i potencijale u odnosu na društvo i gospodarstvo te urbano okruženje.

Vizija je usklađena s vizijom i razvojnim smjerovima Nacionalne razvojne strategije i s Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027. Usmjerena je na ključna područja javnih politika te predstavlja jasan opis željenog postignuća.

5. POSEBNI CILJEVI I MJERE

Strategijom razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027. definirana pet posebnih ciljeva za ostvarenje kojih su definirane mjere:

- PC1. Očuvanje, obnova i unaprjeđenje kvalitete urbanog, ruralnog i prirodnog okoliša te javnih površina
 - M1.1 Zelena infrastruktura i uređenje javnih površina
 - M1.2 Biciklistička i pješačka infrastruktura
 - M1.3 Energetske i urbane obnove te brownfield
 - M1.4 Vrijedni dijelovi prirode i ruralni krajolik
- PC2. Društvena revitalizacija kroz potporu kulturi, društvenom životu i sportu
 - M2.1 Domovi kulture i društveni domovi, narodne čitaonice i knjižnice
 - M2.2 Sportska infrastruktura
 - M2.3 Materijalna i nematerijalna kulturna baština i turizam
- PC3. Društvena kohezija, solidarnost i skrb za osjetljive skupine, djecu i mlade
 - M3.1 Predškolska i osnovnoškolska infrastruktura
 - M3.2 Socijalne usluge za ranjive skupine

PC4. Kreiranje poticajnog okruženja za poduzetništvo, održivu poljoprivredu i dinamično gospodarstvo

M4.1 Poduzetnička infrastruktura i kapaciteti za potporu poduzetništvu

M4.2 Infrastrukturni i stručni kapaciteti za strukovno i visokoškolsko obrazovanje te obrazovanje odraslih

M4.3 Održiva bioekonomija

M4.4 Programi potpore poduzetnicima i poljoprivrednicima

PC5. Unapređenje komunalnih sustava i javnih servisa te bolje upravljanje

M5.1 Javni prijevoz, promet i transportno-logistička infrastruktura

M5.2 Upravljanje i digitalizacija

M5.3 Energetika i energetska učinkovitost komunalnih sustava

M5.4 Vodno-komunalna infrastruktura i gospodarenje otpadom

Definirani posebni ciljevi i mjere udovoljavaju kriteriju relevantnosti, odnosno utemeljeni su na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima odnosno ciljevi proizlaze iz razvojnih potreba koji su definirani u analizi razvojnih potreba i potencijala. Ciljevi i mjere reflektiraju potrebe relevantnih dionika koje su razrađene u analizi stanja i SWOT analizi.

Odabrani posebni ciljevi i mjere su komplementarni i povezani te uključuju usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine. U dokumentu postoji hijerarhija između ciljeva odnosno hijerarhijski niži ciljevi logično doprinose ostvarenju viših ciljeva.

Treba naglasiti da je prilikom izrade dokumenta, nositelj izrade naglasio povezanost između definiranih posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS-a 2030 što doprinosi ostvarenju načela točnosti i cjelovitosti. U dokumentu je dalje razrađen doprinos i korelacija sa Strategijom prostornog razvoja Republike Hrvatske, Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije te Prostornim plan Vukovarsko-srijemske županije. Posebni ciljevi SRUPVK-a također su povezani i s ITU područjima ulaganja.

Pokrivenost dokumenta je sveobuhvatna, odnosno definirani prioriteti i ciljevi obuhvaćaju čitav teritorij urbanog područja.

6. POKAZATELJI ISHODA

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske NN 123/17, 151/22 su definirane tri vrste pokazatelja uspješnosti:

1. Pokazatelj učinka: kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenoga strateškog cilja.
2. Pokazatelj ishoda: kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

3. Pokazatelj rezultata: kvantitativni i kvalitativni mjerljivi podatak koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u provedbi utvrđene mjere, projekta i aktivnosti.

Člankom 11. Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave NN 89/2018 definirano je da srednjoročni akti strateškog planiranja moraju sadržavati popis ključnih pokazatelja ishoda odnosno pokazatelje uspješnosti za definirane posebne ciljeve.

Preporuke: U Dodatku 4 Smjernica za uspostavu urbanih područja i izradu strategija razvoja urbanih područja za financijsko razdoblje 2021. - 2027. stoji da se pokazatelji ishoda definiraju na način koji omogućuje praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja. Također je dan prijedlog načina raspisivanja strateških ciljeva, pokazatelja učinka, posebnih ciljeva te pokazatelja ishoda. Kako bi se olakšalo praćenje predložimo korištenje metodologije raspisivanja iz Dodatka 4. S obzirom na to da Dodatak 4 propisuje minimalan sadržaj Strategije, predložimo da se za svaki definirani posebni cilj uvrsti početna vrijednost i ciljana vrijednost kako je predviđeno dodatkom. Ovo će omogućiti praćenje ostvarenja posebnih ciljeva za vrijeme provedbe SRUPVK-a. Ovdje treba naglasiti da je Nositelj izrade definirao pokazatelje ishoda kao i njihove početne i ciljane vrijednosti, samo ih je potrebno uvrstiti u Strategiju na način propisan u Smjernicama.

7. STRATEŠKI PROJEKTI

Nositelj izrade vodio se potrebama i potencijalima proizašlim iz analize stanja urbanog područja te je definirao sljedeće strateške projekte:

1. Urbanističko uređenje centralnih naselja jedinica lokalne samouprave urbanog područja Vinkovci
2. Rekonstrukcija Trga Vinkovačkih jeseni
3. Izgradnja biciklističke infrastrukture na urbanom području Vinkovci
4. Osnaživanje lokalnih zajednica kroz obnovu kulturne i društvene infrastrukture
5. Zeleno digitalni park Papuk – sportsko rekreacijski centar s digitalno edukacijskim sadržajem
6. Unaprjeđenje sportske infrastrukture na urbanom području Vinkovci
7. Interpretacijsko edukacijski centar sa suvenirnicom u gradu Vinkovcima
8. Etno park „Josip Lovretić“ s interpretacijskim centrom
9. Infrastruktura za predškolsko obrazovanje na urbanom području Vinkovci
10. Izgradnja akceleratora u Poslovnoj zoni Zalužje Vinkovci
11. Obrazovno-razvojni centar Vinkovci
12. Rekonstrukcija otvorene gradske tržnice u Vinkovcima
13. Infrastruktura za plasman lokalnih proizvoda na urbanom području Vinkovci
14. Izgradnja i rekonstrukcija suvremenog energetsko učinkovitog toplinskog sustava grijanja u Gradu Vinkovcima

Za svaki od navedenih projekata u Strategiji se jasno navodi kojem posebnom cilju doprinosi. Osim toga navedena je spremnost projekta, planirano trajanje, ukupna vrijednost te planirani izvori financiranja. Predviđeni strateški projekti provode se na području čitavog urbanog područja te su sve općine sastavnice uključene u njihovu realizaciju.

Preporuke: U Tablici 16. Planirana ulaganja kroz ITU mehanizam prema ciljevima i mjerama SRUP-a pobrojani su projekti koji nisu istovjetni sa Strateškim projektima. Kako bi se izbjegla neujednačenost i zabuna prilikom budućeg vrednovanja provedbe Strategije, predlažemo da se promjeni naziv prve kolone u tablici 16 (npr. Naziv ulaganja). Također, predlažemo da se u opis projekata uvrste ključne točke ostvarenja kako bi se olakšalo praćenje provede Strategije.

8. AKCIJSKI PLAN I KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

Vrednovanje tijekom izrade pruža potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da osigurava oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva kao sastavni dio akata strateškog planiranja.

Jedna od ključnih poveznica u matrici rezultata strateškog planiranja je akcijski plan. Nositelj izrade izrađuje akcijski plan za provedbu strategije razvoja koji sadrži pregled posebnih ciljeva s pokazateljima ishoda, ključnim točkama ostvarenja doprinosa po godinama, rokovima i nositeljima provedbe te izvorima financiranja.

Sukladno Smjernicama, Akcijski plan za provedbu SRUP-a je provedbeni akt koji izrađuje grad središte urbanoga područja, u pravilu za razdoblje 2-3 godine, a koje je moguće povezati s proračunom te sadrži pregled glavnih mjera s pokazateljima rezultata, ključnim točkama ostvarenja, rokovima i nositeljima provedbe te procjenom fiskalnog učinka.

Kriterij koherentnosti, odnosno usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030 zadovoljen je i u ovom dijelu izrade Strategije. Akcijski plan logično je podijeljen tako da postoji jasna hijerarhija između prioriteta, ciljeva i mjera. Za svaki od ciljeva određene su mjere kojima se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno pridonosi ostvarenju strateškoga cilja. U akcijski plan uključeni su i pokazatelji ishoda, s početnim i ciljanim vrijednostima po godinama provedbe.

Osim Akcijskog plana, nositelj izrade izradio je Komunikacijsku strategiju te Komunikacijski akcijski plan. Specifični ciljevi komunikacijske strategije su:

- SC.1. Osiguranje učinkovite komunikacije i suradnje, te transparentnosti procesa i procedura svih dionika na izradi i provedbi SRUPVK;
- SC.2. Podizanje razine znanja i kapaciteta ključnih dionika uključenih u izradu i provedbu SRUPVK
- SC.3. Podizanje svijesti o značaju i potencijalu zajedničkog strateškog planiranja razvoja UPVK te uloji i odgovornosti pojedinih dionika;

- SC 4. Povećanje razine informiranosti i znanja o dostupnim izvorima financiranja aktivnosti, programa i projekata urbanog područja Vinkovci;
- SC.5. Informiranje opće javnosti i usmjerena promocija učinaka izrade i provedbe SRUPVK

U samom dokumentu definirane su komunikacijske mjere, aktivnosti i alati, ciljane skupine, odredbe vezane uz praćenje i vrednovanje te komunikacijski akcijski plan.

Grad Vinkovci i Partnersko vijeće urbanog područja Vinkovci odgovorni su za praćenje i vrednovanje provedbe Komunikacijske strategije na godišnjoj razini. Vremenska komponenta trajanja Komunikacijske strategije obuhvaća cijelo vrijeme trajanja izrade i provedbe SRUP-a.

Preporuka: Predlažemo dodavanje očekivanih rezultata iskazanih u postotku ili brojkama navodeći sadašnju i željenu razinu radi lakšeg praćenja ostvarenja ciljeve Komunikacijske strategije.

9. ZAKLJUČAK

Pregledom dostavljene dokumentacije, uočene su određene potrebe za prilagodbom uz prijedlog izmjena putem naznačenih preporuka. U poglavlju 5 sugerirane su smjernice u smislu boljeg i jasnijeg povezivanja poglavlja, te razrade s poveznicama definiranim problemima i potrebama makro sektora. Nositelj izrade jasno je podijelio poglavlje po makro sektorima, no u preporuci se skreće pozornost na izostanak jasnije definicije potreba i potencijala temeljem analize stanja. Predlaže se i preciznije određivanje zaključaka te dopuna potencijala unutar dokumenta. Uz, od strane Nositelja izrade, jasno izvedenu strukturu po makro sektorima te utvrđena glavna obilježja, preporuča se da se shodno naznaci u evaluacijskom izvješću definiraju i razvojne potrebe i razvojni potencijali.

Nositelj izrade definirao je viziju usmjerenu na ključna područja javnih politika te predstavlja jasan opis željenog postignuća i promjene za UPVK, u skladu sa razvojnim smjerovima Nacionalne razvojne strategije i Planom razvoja Vukovarsko-srijemske županije za razdoblje 2021. - 2027.

U definiranju posebnih ciljeva i mjera, ustanovljeno je da udovoljavaju kriteriju relevantnosti i stvarnim potrebama te razvojnim potrebama definiranim u analizi razvojnih potreba i potencijala. Shodno je naglasiti kako je Nositelj izrade naglasio povezanost između definiranih posebnih ciljeva te strateških ciljeva NRS-a 2030 što doprinosi ostvarenju načela točnosti i cjelovitosti te je pokrivenost dokumenta definiranim prioritetima i ciljevima sveobuhvatna i obuhvaća čitav teritorij urbanog područja.

U preporukama se, gdje je to uputno, sugerira korištenje metodologije iz Dodatka 4. kako bi se omogućilo lakše praćenje ostvarenja posebnih ciljeva za vrijeme provedbe SRUPVK-a, uz pritom jasan naglasak kako je Nositelj izrade jasno definirao pokazatelje ishoda kao i njihove početne i ciljane vrijednosti, samo ih je potrebno uvrstiti u Strategiju na način propisan u Smjernicama.

Nositelj izrade jasno je prikazao mehanizme provedbe te odredio nositelje provedbe što otklanja mogućnost buduće nedoumice te različite interpretacije nositelja provedbe, ali i svih ostalih dionika procesa.

Većina preporuka danih u ovom izvješću usmjerena je na unapređenje koherentnosti samog dokumenta te olakšavanje budućeg praćenja provedbe Strategije. Sukladno tome, može se konstatirati kako se nakon provedene druge faze evaluacije Strategije razvoja Urbanog područja Vinkovci 2021. – 2027. izrađivaču ne mogu uputiti veće zamjerke.